

Буюкликни англаш

Покланиш эҳтиёжи

Боши биринчи бетда
Бетакдор акция ва маданий салоҳияти билан таништиш натижасида...

Бир суз билан айтганда, бу қутлуг зияратгоҳ бизга узлигимизни англаш — ажлодларимиз буюкликни англаш учун...

Шу кунларда музей қурилишида иш ниҳоятда қизгин. У ерда меҳнат қилётган усталар, муҳандислар, меъморлар...

Бунинг, албатта, теран рамзий маъноси бор. Яхши биламизки, соҳибқирон азиз-авлиёлар, илму фан...

Истиклол йилларида улуг ажлодларимиз хотирасини абадийлаштириш борасида юртимизда амалга оширилган улкан ишлар соҳибқироннинг ана шу эзу амалларига...

Соҳибқирон музейига фахр билан боқар эканмиз, беихтиёр кунгилдан ана шундай савол кечади: айтилик, бундан ун йил муқаддам энг халпараст, энг миллатпарвар инсон ҳам мустабид тузум рамизи бўлган...

Истиклол шарофати деган гапнинг мазмуни аслида шу эмасми? Шу муносабат билан яна бир воқеани эслаб утиш уринишдир.

1993 йил, 31 август. Бир пайтлар Туркистонни қонга ботириб забт этган ёвуз Кауфман, кейин эса совет даври «лохйилари»нинг вақоҳатли ҳайкаллари қур тукиб турган, Тошкентнинг қоқ юрагида жойлашган бу майдонда соҳибқирон Амир Темури ҳайкалининг урна-тилиши маросимида юртбошимиз айтган ҳароратли сузлар ҳамон эдимизда.

Биринчидан, соҳибқироннинг улғувор сиймоси бизга миллатни миллат, давлатни давлат қилиш учун; иккинчидан, миллатни бириштириш, миллий гурури, миллий онгни юксалтириш учун; учинчидан: фарзандларимизни, усиб келатган ёш авлодни ана шундай улуг боболаримиз билан фахрла-

ниш, улар каби фидойи ва ватанпарвар инсонлар этиб тарбиялаш учун;

туртинчидан, буюк давлат қуриш учун; бешинчидан, жаҳон ҳамжамиятидан муносиб урин олиш учун.

Соҳибқирон Амир Темурининг улмас қадриятини тиклаш, беназир шахсиятини абадийлаштириш, қадр-қимматини жой-жойига қуйиш борасида қилинаётган тарихий ишлар нафақат бутунги кун, айни пайтда келгуси авлодларимизнинг маънавий тараққиётини ҳам қуллаб амалга оширилмоқда, деб таъкидлаган эди юртбошимиз.

Чиндан ҳам, воқеа-ҳодисаларнинг, нарсаларнинг, моҳияти қисс орқали очилди. Ун икки йил бурун нашриётда хизмат қилганимда «Таржима санъати» деган китобни нашрга тайёрлаган эдик. Сиясатга мутлақо алоқаси бўлмаган бу тўпламдаги мақолалардан бирида «Буюк Британиядаги қироллик театри ҳар йили уз мавсумини инглиз драматурги Кристофер Марлонинг «Темури» спектакли билан очади» деган маълумот зикр қилинган эди.

Яқин утмишимизнинг мана шундай қора кунларини ҳам дамбада эслаб туриш фойдалан ҳоли бўлмас. У бизга бутунги кунларнинг тарихий маъносини, қадр-қимматини чуқурроқ англашга хизмат қилади.

Шаҳрисабзда, асрлар билан беллашиб келатган пуриков Оқсарой пештоқиға бир вақтлар донишман дубоимиз Амир Темури шундай хикматни нақш қилдирган эканлар: «Агар бизнинг куч-қудратимизни қурмоқчи бўсангиз, биз бино этган иморатларга назар солинг».

Шу маънода бутун зур шиддат билан қад ростлаётган теурийлар тарихи музейи овоз ватанимизнинг, куч-қудратимизнинг гузал рамзларидан бири бўлиб қолажак.

Ҳайридин СУЛТОН, (ЎЗА)

Худойберди ТУХТАБОВЕВ

КЕЛАЖАК БУГУННИНГ ҚЎЛИДА

Яқинда Президентимиз Ислам Каримов «Маънавият ва маърифат» республика жамоатчилик маркази раҳбарияти хамда бошқарув аъзолари билан учрашди. Қўлида муҳаббатимизнинг шу учрашув иштирокчиси «Олтин мерос» жамгармаси раҳбари, таниқли адиб Худойберди Тухтабоев билан суҳбатини ўқийсиз.

— Тарихнинг энг буюк састаги шукчи, ҳар қандай мустақил мамлакат тўб иқтисодий ислохотларни ўтказиб, улуг ишларни режалаштиришда узининг мустақкам маънавий-ахлоқий пойдеворини ўйлайди. Инсонларварлик ва юксак ахлоқ меъзолига асосланган бой ва ранг-баранг маънавият ҳар қандай жамият раванки, гуллаб-гашнашининг гаровидир. Юртбошимиз Ислам Каримов билан булган учрашувда Республика миз ешларини бой маданий меросимиз, тарихий қадриятларимизга ҳурмат, Ватанга муҳаббат, Истиклол гошларига салдоқат руҳида тарбияланган масалалари хақида алоҳида гапирилди.

Узинингиз маълум, яқин утмишда Тарих деганда рус халқининг тарихи ўқитилган бўлса, маданият борасида асосан Оврупо қадим санъати ва адабиети хақида гапирилган эди. Болаларимиз, масалан, Суворовнинг Али тоғининг муз чуққиларидан қачон, қай тарзда олиб ўтганини эки Тютчевнинг шеърларини яхши билардилар у за халқининг ўтмиши, бой озақи, эма мероси турғисида маъхум тасавурилар билан чекланишарди. Моломизи, Истиклол узликин англашга, дуне ахли ва унинг маданияти қаторида д узимизнинг ўрнинимизни, жойимизни топиб олишга шарт-шароит яратиб берган экан, энди бу имкониятдан тула фойдалана билишимиз керак.

Мени кутроқ боллар ва ешларнинг бутунги кундаги тарбияси, бу тарбиянинг таъсир даражаси, куллари уйлашади. Бутун боллар қабилини эгаллаш, улар юрагида Ватанга, миллатга, мамлакатимиздаги барча халқларга меҳр-муҳаббат, ҳурмат туйғуларини камол топтириш, уларни улуг салафларимизнинг жаҳоншумул ишларидан хабардор қилиб, муносиб авлод қилиб тарбиялаш энг долзарб масала, деб уйлайман.

Республикамиз ижтимоий-сиёсий ҳаётида лемократик қадриятлар изчил ўрнашиб бораёттир. Бу уз навбатида жаҳон маданиятининг етук санъат асарлари, таройиб анъаналари билан ешларнинг яқиндан танишшига омид бўлмоқда. Айни пайтда Фарбда кенг ейилган, узимиз миллий урф-одатларига, узиларга ярашмаган айрим видеофильмлар ҳам болаларнинг мурак дунёқарашига таъсир курсатиши эҳтимолдан ҳоли эмас. Бироқ таъкидлаш йули билангина бундай ҳодисаларнинг олдини олиб бўлмайди. Қалбида меҳр-шафқатдан, инсонийликдан асар бўлмаган ҳар хил «жангариларнинг найранглари, қонли босқинчилари намойишига қурилган, шафқатсизлик тарғибига қаратилган киноларга қарши курашининг энг самфрали йули ешларда миллий онг, миллий гурурини шакллантирадиган мазмунан теран, шаклан гошда ранг-баранг бўлган тарихимиз, тарихий

зилентимизнинг ушбу гапларидан яққол англаш мумкин: «Ноеб тарихий ёлдорликларини сақлаш ва таъмирлаш, ўзбек халқи яратган ва миллий бойлик бўлган санъат асарларини излаб топиш, уларни Ўзбекистонга қайтариш маънавий дастуримизнинг муҳим бўлигини ташкил этади. Бу миллий бойлик бизга ота-боболаримиздан мерос бўлиб қолган. Бинобарин, биз ҳам ути куз қорачигили авайлашимиз ва фарзандларимизга мерос қилиб қолдиришимиз керак... бунинг учун керакли маблағни аямаслигимиз лозим».

Маънавиятнинг энг асосий ҳимоячиси республика Президентимизни қуни кеча чиқарган «Маънавият ва маърифат» жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самаралорининг ошириш турғисиданги фармони ешларни бой меросимиз, тарихий анъаналаримизга, умуминсоний қадриятларга, Ватанга муҳаббат руҳида тарбиялашда ташланган далил қалам бўлди. Жумалави, фармонда «Олтин мерос» жамгармаси фаолиятини ҳам кенг еритиб, бу борала махусе руқилар очинга даъват этилгани гайратимизга гайрат қулиди. «Маънавият ва маърифат» марказига берилаётган имтиёзлар «Олтин мерос» халқро хайрия жамгармасига ҳам таалуқли экани фармонда алоҳида таъкидлаб утилгани бизни уз фаолиятимизга янада жиддий қарашга руҳлантиради.

Хуллас, бутунги кунда халқимиз маънавиятини кутариш, еш авлодни ҳар жиҳатдан баркамол қилиб тарбиялаш тўб мотажига Ўзбекистон Республикаси 1993 йил 18 майда қул қуйган.

Бу билан Ўзбекистонимиз қуйилдаги мажбуриятларни уз зиммасига олган: азон қат-

Тошкентим жамоли

ламининг ҳолатини мунтазам кузатиб бориш; емирувчи моддалар ишлаб чиқариш ва ундан фойдаланишни босқичма-босқич тухташтига еришиш; бундай моддаларни четга чиқариш ва четдан келтириш турғисига ҳар йили статистик маълумотлар бериш; бу соҳада утказилаётган тадқиқотлар, ишла-

ОНА ЕРНИНГ РЎМОЛИ

лиги инсон саломатлиги ва атроф муҳитини муҳофаза қилишга яқдлик билан ҳаракат қилмоқда. Шу йилининг 26-29 август кунлари Швецариянинг Женева шаҳрида Монреал протоколига қушилган давлатлар ишчи гуруҳининг Кенгаши бўлиб ўтди. Ун учинчи марта утказилаётган бу кенгашда 147 мамлакатдан 400 киши иштирок этди. Ўзбекистон Республикаси номидан ушбу мақола муаллифларидан бири (Фарҳод Собиров) ҳам делегат сифатида қатнашиб, бу соҳада дунеда амалга оширилаётган кенг куламли ишлари билан танишиб қайтди.

Кенгашда маблаг билан таъминлаш механизмни такомиллаштириш, янги теكنولوجياларнинг кенг етиш, бромли метил билан савдо қилиш ва ундан қиллоқ ҳужжатига фойдаланиш, гидрохлорфторуглеродларни ишлашти, Монреал Протоколи билан бошқариладиган моддаларни хилоф равишда четга чиқариш ва четдан келтиришга оид масалалар муҳокама қилинди, қушгина масалаларга оидиники кириштиди, илмий-тадқиқот ишларини қулайтиришга қилишиб олинди.

Кенгашда қурилган масалалар бизга республикамизда азон қатламнинг муҳофазаси буйича Миллий дастур ишлаб чиқиниши янада тезлаштириш имкониятини беради. Демак, она еримизнинг азиз рўмоли ситдилб кетишига энди йул қуйилмайди.

Эркин ЭРМАТОВ, Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитасининг бошқарма бошлиғи, техника фанлари доктори, Фарҳод СОБИРОВ, қўмитанинг бош мутахассиси. Содик МЎМИНОВ, «Ўзбекистон экологик хабарномаси» журналининг муҳаррири

Ўзбекистонда хизмат курсатган санъат арбоби, композитор Султон Хайитбоев бу йил 70 баҳорни курди. У ижода узига хос мусиқий тили ва услубини топа олган, халқ муҳаббатига сазовор була олган фидойи санъаткордир. Композитор йиллар давомида дилрабо куйиқлар, чолгу куйлари, рақс мусиқалари, чолгу оркестрлари учун асарлар, мусиқали драма ва комедиялар, симфоник ва вокал-симфоник асарлар яратиб шинавандаларнинг қалбларига йул топа билди.

Қалб тафаккури кенг, кўп қиррали композитор С. Хайитбоев Хоразм вилоятининг Янгиарик туманида, 1926 йили оддий деҳқон оиласида таваллуд топди. Мусиқага жуда эрта меҳр куйди, мактаб ва тумандаги хаваскорлар тугарага қатнаб, най, гижжак ва доира чалишни урган. Тез орада вилоят санъаткорлари орасида танилди. Янгиарик туманидаги «Колхоз театри»да созанда бўлиб ишлади.

Хоразм аздалан мусиқа санъати бўлган, Султонбой устозлари ердамида шу бўлди қайнаб, шаклланиб, маънавий бойлик орттириб келаятган бир пайтда, 1941 йили даҳшатли уруш бошланди ва «Колхоз театри» бекилди. У колхозда оддий ишчи бўлиб меҳнат қилди, буш вақтларида мусиқа билан шугулланди. 1945—1949 йиллари Тошкентда, ички кўшнлар сафида хизмат қилди. Шу ҳарбий бўлини хаваскорлар ансамблига фаол қатнашди.

Композитор бўлиш орзуси билан яшаётган С.Хайитбоев хизматдан сунг Хамза номидаги Тошкент давлат мусиқа укув юртига ўқишга қиради. Бу ерда ўзбек халқ чолгу асбоблари ҳамда мусиқашунослик-композиторлик бўлимларида композиторлар С. Бобоев ва Б. Гиенкодан таълим олади. Қизғин шундаки, бир йилдан сунг С.Хайитбоевга эргашиб,

Хоразмдан халқнинг севили созианда-ҳофизлари Комилжон Отаниёзов ва Матниёз Юсупов ҳам шу укув даргоҳига келадилар. «Укув юрти»нинг директори, Ўзбекистон халқ артисти, композитор Иброҳим Хамроев билар учун ҳамма шароитларни яратиб берди, — дейди С. Хайитбоев. — Бу улуг инсондан ҳаммиша миннатдорман.

Уқиш даврида уч оғайни санъаткор доимий концертлар уюштириб, халққа хизмат қилдилар. 1952 йили С. Хайитбоевни Ўзбекистон халқ артисти, улуг бастакор Юнус Ражабий радио қошидаги ансамбл

ли Тошкент давлат консерваториясининг композиция факультетига ўқишга кириб, 1960 йили уни тамомлади. Шу йили Ўзбекистон маориф вазирлиги қошидаги педагогика институтига келди, деб қувонганмиз. Қувончимиз бежиз бўлмади. Йиллар давомида композитор турли мавзуларда кўп жозибали куйиқлар, яшлар, ашулар яратди. Шуниси диққатга сазоворки, у машҳур хонандалар илтимосига биноан янги-янги куйиқлар билан уларнинг репертуарларини бойитиб келмоқда. Ўзбекистон халқ артисти Олмагон Хайитованинг «Ўзбекистон сузлагай», «Ўзбекистон гуллари», «Халъ», «Утмасмиким», Ўзбекистон халқ артисти Коммуна Исмоилованинг «Эй, соҳибди дил», Ўзбекистонда хизмат курсатган артист Султонпошша Удаванинг «Хидаменинг дустларим», Амир Темури таваллудининг 660 йиллигига бағишланган «Биз Темури авлодимиз» номли ялла-қушиқларини ким билмайди дейсиз!

Композиторнинг Ғ. Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриётида чоп этилган «Ўзбекистон сузлагай» номли куйиқлар тупламидаги юқорида қайд этилган ва номлари тилга олинмаган куйиқларини тинглаганда, у ҳаммиша ўзбек халқ куйиқ, ялла, ашула йулларига сунган ҳолда ижод қилганини ҳамда узига хос услубини тополганини кураимиз.

Мусиқали драма ва комедия жанри композитор ижодида муҳим урин эгаллайди. Унинг Ўзбекистон халқ артисти, бастакор Комилжон Жабборов билан ҳамкорликда яратган «Нодира» (Х. Раззоқов асари) номли илк мусиқали драматиз театр тарихида муҳим изи қолдири. Шундан сунг

С. Хайитбоев мусиқали драма ва комедия жанрига меҳр куйди. Йиллар давомида 17 та драма, иккита комедия ва учта телевизион спектаклларга мусиқа басталади. Унинг мусиқали сахна асарлари Муқимий номидаги республика мусиқали театрида ва вилоят театрларида куйилган.

Композиторнинг мусиқали драма ва комедияларидаги оҳанглар миллийлиги ва таъсирчанлиги билан ажралиб туради. Султон Хайитбоев янгиликка интилиб услуб жиҳатдан ҳам, мазмун жиҳатдан ҳам бир-бирига ухшамайдиган асарлар яратиб келмоқда. Унинг ижодида романтик фазилатлар ҳам талайгина. Бу асосан лирик ашулариди, якка хон чолгу асбоблари, симфоник ва ўзбек халқ чолгу асбоблари оркестрлари учун яратган асарларида намоён бўлади. Бунга унинг скрипка ва симфоник оркестр учун ёзган уч қисмли концертни, ўзбек халқ чолгу асбоблари оркестри ва рубоб учун яратган лирик пьесаси, турт қисмли симфонияси, симфоник сюитаси ва ўзбек халқ чолгу асбоблари оркестри учун басталаган сюитаси эркин мисол бўла олади.

Мустақиллик йилларида С. Хайитбоев иккита мусиқали драма, шоир Хусайн Бойқаро газаллари га ашула туркумини ва Э. Самандаров, Ж. Жаббаров, Б. Бойқобиллов каби шоирларнинг шеърларига ундан ортқ куйиқ, республикамизнинг беш йиллик туйини янги мусиқий асарлар билан муносиб куйтиб олди. Биз тиним билмас ижодкорни қутлуг 70 еши билан чин қалбимиздан муборакбод этамиз. Унга янги мусиқий асарлар яратишда омадлар тилаймиз.

Аҳмад ЖАББОРОВ, Ўзбекистонда хизмат курсатган санъат арбоби, профессор

Муборак 2500 йиллик туйига тайёргарлик кураётган қадимий ва навқирон Хева таниқли шоирлари, муганнийлари билангина эмас, ҳассос нақшошлари, ҳайкалтарошлари ва тоштарошлари билан ҳам машҳурдир. Шулардан бири моҳир ҳайкалтарош Абдурахим Аҳмедов. У 1916 йили Хева шаҳар Ичонқалъадаги Ҳожибоев маҳалласида дунёга келди. Отаси Аҳмадхон таник тарихчи, таърихши ва шоир Ҳасанмурод илми Муҳаммадмурод угли Лафасийнинг укаси бўлиб, савдо-тижорат иши билан шугулланган. Шаҳардаги карвонсаройда газлама дуконида савдо-сотик қилган маърифатпарвар Аҳмадхон Хева инқилобидан сунг Масков, Петербург, Петроград, Оренбург, Тошкент, Самарқанд ва Бухорои шариғга саяхат қилиб, катта таассуротлар билан қайтди. Укаси, шоир Ҳасанмурод мураббийлигидега ўқиш-ёзишни, хилма-хил суратлар чизибни урганган, тиниб-тинчимас угли Абдурахимдаги истеъдоди курган Аҳмадхон фарзандини ташқи қалъада истиқомат қилган немис расом-ҳайкалтарошига шогирдликка берди. Еш бўлса ҳам кўп уйлаб, халъ суриб, аjoyиб ҳайкалчалар ясаётган Абдурахим устозига еқиб қолди.

Абдурахим 9-10 ешларидақ лой ва гачдан куйиқ чоклар ясади, уй паррандаларининг ҳайкалларини ишлайди. 1930-йилнинг биринчи ярмида А. Аҳмедов Самарқандга бориб, дорил-фунунга ўқишга қиради. Ерда ўқиш билан бирга, самарқандлик расом-ҳайкалтарошлардан маҳорат сирасорларини ҳам кунг билан урганиб борди.

Таътил вақтида Абдурахим мураббийси Ҳасанмурод ота ердамида Болтиқбуйига саяхатга бориб, тарихий шаҳарлар — Рига, Каунас ҳам

да Ленинградни зиёрат қилишга мубарраф бўлди. Бу сафар еш ҳайкалтарош ҳаётида катта из қолдири. Пётр I нинг салобатли ҳайкали унинг қалбидега янги ҳис-туйғуллар уйғотди, жаҳонга довр таърихдан хоразмлик мутафаккир алломаларнинг жонли образларини яратишга даъват этди.

Ҳайкалтарош - расом Абдурахим Аҳмедов назарий билимларини амалий иш билан мустақамлашди шаҳарда Ленинградни зиёрат қилишга мубарраф бўлди. Бу сафар еш ҳайкалтарош ҳаётида катта из қолдири. Пётр I нинг салобатли ҳайкали унинг қалбидега янги ҳис-туйғуллар уйғотди, жаҳонга довр таърихдан хоразмлик мутафаккир алломаларнинг жонли образларини яратишга даъват этди.

Ҳайкалтарош маҳобатли ва дастохди ҳайкалтарошлик санъати ривожига катта ҳисса қуйди. Уз билими, таърибаси ва маҳоратини ишга солиб, бахтимиз учун курашган сиймоларнинг туркум

Машраб БОБОЕВ «Кўнгил кўчалари» видеофилмига ёзилган куйиқлар

Кенгсан — ўн саккиз миң олам, Торсан итга кўзидан ҳам, Гоҳо оғу, гоҳо малҳам, Кўнглим-а, кўнглим-а, кўнглим!

Чарақлаган кун ҳам ўзинг, Зим-зимистон тун ҳам ўзинг, Гул ҳам ўзинг, хун ҳам ўзинг, Кўнглим-а, кўнглим-а, кўнглим!

Рафторингу фезлинг турфа, Элигу ноэлинг турфа, Кўнгилсану дилинг турфа, Кўнглим-а, кўнглим-а, кўнглим!

Ҳаёт абад, умр — соат, Қаҳр мўлдор, меҳр қаҳат, Унутмагин шуни фақат, Кўнглим-а, кўнглим-а, кўнглим!

Кўчаларинг бисёр-бисёр, Бери обод, бери абор, Бери кенгдир, бери тор, Кўнглим-а, кўнглим-а, кўнглим!

Кулингдирман — измингдаман, Измингдаман — тизингдаман, Яхши куй тои юз миңгадан, Кўнглим-а, кўнглим-а, кўнглим!

Дунё ўтиб кетар, лема, Бизлар ўтиб кетамиз, Дунё мангу, бизлар нима — Бир нафасда йнгамиз!

Қапалакка ўшнар инсон, Ўшнар умри ҳам, инон. Шу қадарлик қисқа йўлни Қандай босиб ўтамиз?

Тўғри қадам ўрнига ҳам Ташлаб нотўғри қадам, Ўзини не-не балоларга Гирифторлар этамиз!

Бир нафаслик умр учун Рибда ичамиз хун. Тонгла маҳпар куйи бунинг Жавобини нетамиз?

Ном қолдирар фақат инсон, Номки, яхши ё ёмон. Қайси номни қолдирар деб Қайси йўлни тутамиз?

Кўзни оч, эй, гофил банда, Ўз-узига кушанда, Дунё ўтиб кетар, лема, Бизлар ўтиб кетамиз!

Тошга тулга кўнар булбул, Титроқда, ҳажойлда. Гулдан кўшиқ излайди ул, Тополмаси — армонда.

Булбулни кутади гул, Туни бўйи иптисор. Булбул кўнгалч, очилтай ул, Тараттай бўйи ифдор.

Бир-бирига шому саҳар Ҳам сайдир, ҳам сайёдир. Бир-бирига нафас улар, Бир-бирига ҳаётир.

Кел, сен ҳам бўл бироз сергак, Ўтироғ эт юракдан: Нафақат сен менга керак, Мен ҳам сенга керакман!

Заҳарли тиканинг бўлсайдим қани, Афёрлар кўлига найза ургани!

Лаълик ёнган саринг сен гулшан аро, Жоним титроқларда бўлади адо!

Офатлардан сени асрашим тайин, Назарлардан лекин асрашим қийин!

Ишқилиб, ўзгани эл қилиб кетма, Менинг кўз ёшимни сел қилиб кетма!

Бир ажойиб жило оқали, Жило бўлиб дарё оқали. Дарё бўлиб, мавзига шониб Бу умри беафого қали.

Бу маъвода олам-олам сир, Айлағайди ҳаёлни асир. Унда гоҳо жүшқин эҳтирос, Гоҳо ҳазин наво оқали.

Қийин жумбоқ эрур бу дунё, Ечолмағай бандаси асло: Соҳил турар муҳаббат бўлиб, Тўқин бўлиб вафо оқали.

Осмон гўзал, хонумон ширин, Энг ширини — ширин жон ширин, Лекин кўз юм, унут, баридан — Воз кеч, деган нидо оқали.

Аллоҳимнинг неъматни бисёр, Бир-бирдан хўбу улдувор. Бироқ ваҳот деган неъматга Қўлни чўсанг — рўё оқали.

Сирни ўзинг билгайсан, эгам, Раҳм-шафқат қилгайсан, эгам, Не оқса ҳам фоний дунёда, Бир ўзингдан ато оқали.

МУМТОЗ

га ишга таклиф қилди. «Давр тақозоси билан, — дейди С. Хайитбоев, — мен — талаба йигит бу ансамблда ўзбек мусиқа санъатининг намояндалари билан ёнма-ён утириб, улардан илма-ишга сирларини урганишни, мулоқотда бўлишни ҳаёлимга ҳам келтирмаган эдим. Мен бахтиёр эканман, Комилжон Отаниёзов ва Юнус Ражабий ансамбли Хоразм, Бухоро—Самарқанд, Фарғона — Тошкент мусиқий санъатининг узига хос хусусиятларини мукамал узлаштиришда мен учун катта мактаб бўлди».

Булғуси композитор ҳаддан зиёд ишчанлик билан бутун вужудини, ҳаётини уқиш, урганиш, изланиш, мусиқа басталаш ва ижрочилик санъатига бағишлади. Мусиқа укув юртини 1955 йили тугатган, уша йи

сарлавҳали мақола эса Алига Панҷолига бағишланган. «Бемаъни ҳаёт тариздан бутунлай воз кечиб, узимни тийиб олдим. Имкон қадар бировага озор бермасликка интилим», — дейди Алига Панҷоли.

Режиссёр Винод Чопра билан суҳбат «Дил рози» сарлавҳаси остида берилган. Мақола ақамияти ҳақда укувчини уйга тодиришган, фикрлашга ундайдиган мақолаларга бойлиги билан ахамиятлидир.

«М» хоним очган сирлар билан бошланади... Мақола мухлисларни ҳинд кино оламидаги «миш-миш»лардан огоҳ этади. «Шухрат шохсупасини эгаллашга келганда Говинда барча рақибларни четга чиқариб қуйди», дея бошланади «Шухрат чўққисидега» деб номланувчи мақола. Кўш саҳифада истараси иссиқ Говинданинг сурати ҳам берилган.

ГЎЗАЛЛИККА ОШИНО БЎЛИНГ

Хинд киноси ҳақдада хикоя қилувчи ойнома — «Фильм» журналин биласиз албатта. Яқинда унинг 4-сони босмадан чиқди. Бу сонга ҳам мавзуларнинг ранг-баранглиги, хинд кино жондузлари суратларининг жозибадорлиги, санъат ва санъаткорларнинг бу оламда, инсон ҳаётида тугтан урни ҳамда ақамияти ҳақда укувчини уйга тодиришган, фикрлашга ундайдиган мақолаларга бойлиги билан ахамиятлидир.

«Денгизчи булбулмадим»

УСТА ҲАЙКАЛТАРОШ ЭДИ

Ҳайкалтарош кўнгилли бўлиб фронтга келди. Берлинни ишғол қилишда фаол қатнашди. Ҳалабадан сунг немис ҳамкасбларини ахтариб ҳайкалларини яратди. 1965-1975 йилларга келиб шоир, Отаҳий, шоир ва мусиқашунос Комил Хоразмий, атоқли хонанда ва бастакор Ёқуб бир фарзандни устириб, тарбиялаган пиру бадавлат оиладир. Уларнинг уч ули — Бахтиёр, Рашпан, Алибек ота изидан бориб расом, ҳайкалтарош, мейморлик касбларини эгаллашди. Оталари енида ишлаб, ҳайкалтарош туркумини яратишга муносиб ҳисса қўшилди ва узларнинг ҳам касб маҳоратларини ошириб боддилар.

САНЪАТИМИЗ ДАРФАЛАРИ: Мамажон Раҳмонов, Малик Қанонов, Галия Измайлова

Хоразмийнинг буюк ва ҳайкалтарош номлари билан аталувчи маданият ва истироҳат боғларида урнатилган. Хоразмлик комусий олимлар Исмоил Журжоний, Абу Саҳл Масиҳий, Абу Солиқ Мутаам табибларнинг буюк ва портретлари ҳам А. Аҳмедов ижодида мансуб.

Хева шаҳар Ичонқалъада табиб эшайини барпо қилишда медицина фанлари доктори, профессор Отаназар Абдуллаев билан биргаликда ишлайди. Урганчада Хоразм давлат педагогика институтини хизматини арбабона талереясида ундан ортқ шоир ва адибларнинг буюк ва ҳайкалтарош хадя этди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, жонқуяр ҳайкалтарошдан катта мерос қолди. У яратган ҳайкалтарош пошта Тошкент, Бухоро, Ашгабад, Тошхонув, Нукус шаҳарлари музейлари ҳамда Беруний, Хева туманларидаги истироҳат боғлари, клуб ва маданият уйларида қад кутариб турилиб.

Абдурахим Аҳмедов моҳир ҳайкалтарош-расом бўлиш билан бирга, меҳрибон ота ва гамхўр мураббий ҳам эди. Унинг рафикаси Оқилжон қаҳрамон она бўлиб, улар ун

Дадахои НУРИЙ

НАМАНГАН ХАНГОМАЛАРИ

Қатор лирик асарлар, кўплаб долзарб мавзудаги публицистик мақолалари билан...

«ШОИРНИНГ ОТПАРИ...»

Хар йили саратоннинг жазира кунлари бошланиши билан Эркин акам икковимиз бирон соя-салқин, овлоқ гушага бош олиб чиқиб кетиш...

— Канда қилмайди. — Раисчи, раисе? — Набижонми! У билан эскидан ошнамиз. Ҳа, айтганча селсувет Зиевуддин! Ҳам шу ерда, пилдираб хизмат қилиб юрибди...

«МУТОИБА»ГА МУХЛИСЛАР МУТОИБАСИ

Кейинги пайтларда Ойнаи жаҳонда дам олиш дастурига кенг урин берилаётганидан хурсандимиз. Лекин «Мутотба» номли ҳазил-мүтоиба дастурда баъзан эски мутотбаларнинг такрорланиши жиндек гапга тегаяпти...

НАСРИДДИН АФАНДИ ЛАТИФАЛАРИ

Юмапоқ сув Афандига бир ошмаси бир дона шафтоли бериб мақталади. Мен бунинг данагини Бадахшондан олиб келганман...

«Телеминишюра» отлиғ зўр бир бобонг бўларди, Қаҳ-қаҳасин мухлислар, эслар ҳамон дейдилар. Бир душанба ним кулиб, бу душанба бўлди гум...

«Бу латифаларнинг чоп этилганига салкам 40 йил бўлди. Мазкур тўпламнинг муътабарлиги шундаки, унга ҳажвийёт даргаларидан бири устоз Абдулла Қаҳҳорнинг ўзлари муҳаррирлик қилган эдилар...

Юрасиз? — деди уртоғи. — Куп борганингиздан ҳабарим йўқ, — деди Афанди, — фақат бир марта борганингизни маълум қилибсиз, отингизни эшикка эзиб кетибсиз...

ЦИРҚДАГИ АЙИҚЛАРГА

Маймоқлашиб саҳвала, Ҳаммаи кудирасиз. Ҳар қандай топириқни, Бир зумда дўлдирасиз.

Барча қойил, бўлар шод Сизлардаги санъатга. Сунгра билсам сирингиз — Уйнаркисиз-да, қангла.

Оғоч курки — япроқ, одам курки — либос. Дустинг оз, душманнинг куп.

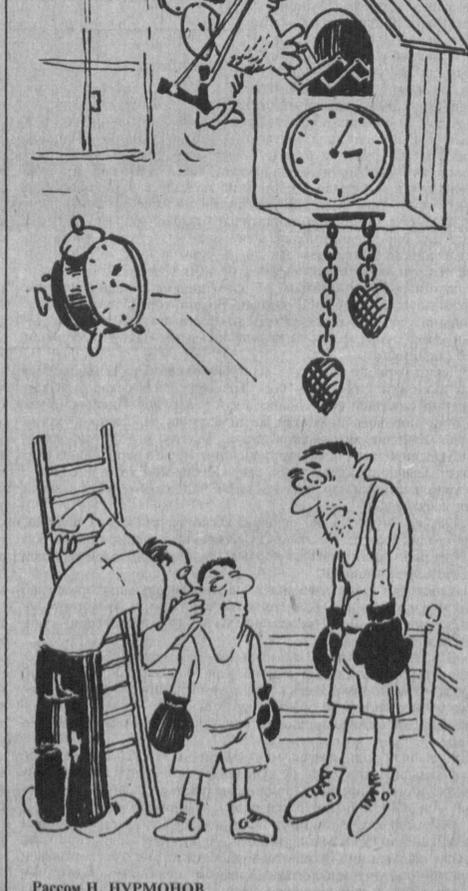
Ақлсиз турдан пойгага интилади, ақлли пойгадан турга. Ақлсиз одам тапта уч.

Оқчасиз шаҳарга чиқма, қуролсиз — далага. Савдода дустлик бўлмайди.

Уғри — бойимас, мечкай — туймас. «Фалон жойда пақир бор», дейдилар, борсанг

Ҳикмат дурдоналари ОҒАСИ БОРНИНГ — БАХТИ БОР

ҚОЗОҚ ХАЛҚ МАҚОЛ-МАТАЛЛАРИ билан. Курқокни куп қувсанг, ботир бўлади. Тушлик умринг булса, кечлик мол йиг.

Вали АХМАДЖОН Фаргона

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Маданият Ишлари Вазирлиги, Ўзбекистон Ёзувчилар Уюшмаси. Ношир: Ўзбекистон Республикаси «ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ. Ўзбекистон Адабиёти ва Санъати. Мавзелими: Тошкент — 700083, Матбуотчилар кўчаси, 32. Кабулхона телефони — 33-52-91.